

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-uteza 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-uteza sarkán lévő Kádics féle házban) is átvetetnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legintányosabban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt-térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pnteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi április 9-én.

15. szám.

A nők az önálló pályákon.

Lapunk egyik számában foglalkoztunk az alsóbb leánynevelés kérdésével és kimutattuk, mikép nevelés-oktatásukat minél praktikusabbá, kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy szerepüket mint leendő anyák és házi asszonyok kellően betöltsék. A családfenntartásban a férjnek erős segédje a nő; ha a gazdálkodást nem érti vagy azzal törődni ideje korán meg nem szokta; ha a toilette tüköt előtt, a zongora mellett, vagy idegrontó regény fölött jobban érzi magát, mint a konyhában, kamrában; ha jobban ismeri a divatárú kereskedő cikkeit, mint a fűszerkereskedőit; zsákszámba hordhatja haza a férj az aranyokat, mégis gyorsabban gurulnak azok a házból ki, mint be. Az ilyen nő állandóan nem is boldogíthatja férjét, egy-két, három évig, míg a szerelmi mámor és a férj hitele tart, kész boldogság az élet, aranyos a feleség; de sokszor keserű a kiábrándulás. És ilyenkor bekövetkeznek rendszeren Schillernek, a nagy német kölőnek szavai: „Der Wahn ist kurz, die Reu' ist lang.“

Mai alkalommal azonban az önálló pályákon működő nőkről kívánunk egyet-mást röviden elmondani.

A vén Európát a társadalmi bajok mindinkább jobban és jobban hozzák forrongásba.

Alig 3 évtizede, hogy a nőktől még minden komolyabb nyilvános szereplést és pályára való tehetséget megtagadtunk. Elcéltünk azok fölött, kik a nők számára a nyilvánosság terén, a komoly életpályákon helyet kértek és ma már ott vagyunk, hogy állam és társadalom egyaránt készséggel nyitnak tért számukra.

Maga az élet nehéz küzdelme az, a mi a nők szövetségese lett. A mit a szürke theoria keresztül vinni nem volt képes, azt a társadalmi bajok, a megélhetés nehéz küzdelme könnyű szerrel juttatták diadalra.

Az újabb viszonyok megváltoztatták a régi felfogást.

Az volt a legjobb nő — a családanyának ez ma is még a legnagyobb erénye — akit legkevésbé lehetett a világban látni; aki magát teljesen háztartásának, családjának szentelte.

Amde az idők folyama megtanította a társadalmat és államokat arra, hogy nem minden nőben van hajlandóság arra, mikép családanyává legyen, valamint hogy sok nő a körülményeknél fogva férjhez nem is mehet.

Ezek számára kénytelen volt az állam úgy mint a társadalom tért kijelölni, melyben testi és lelki erőiket az emberiség számára értékesíthetik.

Igy jutottak a nők az önálló pályákhoz. Kezdetben igen kevés volt a pálya, a mely számukra kijelölhetett. Lassan-lassan azonban mind tágabb és tágabb lesz működési terük. És valóban, nincs eddig okunk megbánni a női munkaerőnek igénybevétele. A nők kitünő fogékonyságot tanúsítanak a legkülönbélebb ismeretek megszerzésében; erős szívósságot kitűzött céljuk elérésében valamint lelkesültség által táplált erős akaráttal kibontják; magukat függő helyzetükből kiegyenlítik, eltüntetik a különbséget, mely köztük és a férfinem között néhány psychologus állítása szerint létezik.

Megfelelni akar, és meg is felel kötelességeinek.

A szép nem, melyet még ma is előszeretettel a „gyenge“ jelzővel szeretünk jelezni, nem egy alkalommal mutatta már meg, mikép gyengébb testi erejét a lelkesedés pótolja olyannyira, hogy ugyanazon munkákat végzi, melyet az erős férfinem végez.

Alkalmazást nyerhet ma már a nő a neveléstanítás, a posta- és távirda, legújában a vasut, az ipar és kereskedelem terén.

Mutatkoznak ugyan még itt-ott fogyatékoságok, hanem ezek nem annyira a női hivatalnokokban, mint inkább az alkalm-

Tárca.

Liza kisasszony.

Irtá és felcivasta Verseczen az árva-ház javára rendezett estélyen márczius 21 én

Herczeg Ferencz.

(Vége.)

Gida tehát meghódolt a végzete előtt. Mivel azonban úgy sejtette, hogy ellenséges apja H. Fülöp módjára öt kémekkel veszi körül, a legnagyobb óvatosságot fejtette ki Lizával szemben.

Csak akkor jött a háza, ha hölgye jelt adott neki, hogy nincs veszedelem. Piros keszkenő a leányszoba ablakában azt jelentette, hogy a házban tiszta a levegő. Fehér kendő veszedelemtől óvta. Veszedelem akkor forgott fenn, ha az ezredes a verendán kvaterkázott a Gyurkovics-fiúkkal.

A szerelmesek levelezésben is állottak, a mi Lizától, a ki szivesebben olvasott el egy ötkötetes regényt, mint leirt egy féloldalos levelet, jókora áldozat volt. Postaszekrénynek a kert tulsó sarkában álló leanderes köesögöt használták. Gida kieszelt egy titkos írást, melyet csak a logaritmusos táblánál is komplikáltabb kules segítségével lehetett megérteni.

Szeretlek édesem! ezt úgy írták: krancsenk kruncs!

Gida egy nap meghallotta, hogy édes atyja és Katinka a szomszéd szobában Lizáról és öröla beszélnek. Hogy mit beszélnek, azt nem érthette meg, de a neveket tisztán hallotta.

— El vagyunk árulva! mondta Lizának.

Liza elsápadt, Gida fejében pedig egy kalandor szokási terv kezdett megfogamzani. Nem egészen komolyan, de nagyon részletesen elgondolta, hogy Melbourneba szökteti majd Lizánkat. Melbourne iránt különös, előszeretettel viseltetett, más a földrajzi órákon is szivesen hallotta ezt a kellemes csengésű nevet.

Látta magát, a mint széles karimájú kalappal a fején és baltával a vállán kilép az őserdőből, Liza pedig, operai parasztlemezben, a kis faház padján várja . . .

Nem mehetek Melbourneba, közbe jött valami.

Anna napján, Gyurkovicsné nevenapján, cigányszó mellett egy kis ivás volt a házban. (A kis jelző csak az ivók számára, de korántsem az elfogyasztott bor mennyiségére vonatkozik.)

Este felé a fiatal urak kissé hangosan viselkedtek a verandán, a mennyiben földhöz vagdosták a poharakat, a melyekből a házi asszony egészségére ittak, ezüsttálcákat raktak a czimbalomra, ököllet verték a nagybögő fenekét és szapora revolverlővések közt húzták el Gyurkovicsné kedves nőtőjét: Maros vize folyik csendesen . . .

Az öregebbek, köztük az ezredes is, a dohányzó-szobába vonultak és tarokkzni kezdtek, a tarokkot csakhamar ferbli váltotta fel.

Most már Katinka asszony is köztük telepedett és kártyát kért. Értette a játékokat, csak egy hibája volt: irgalmatlanul csalt. Ha besöpörte a bankot, a lapját csak úgy mutatta fel, ha összekulesolt kezekkel könyörögtek neki a partnerek, — néha fel sem mutatta, inkább visszaadta a pénzt. A bankkal állandóan komplikált elszámolási viszonyt tartott fenn, melylyel kétségbe ejtette a férjét. A nagybátya már nagyobb összeget ajánlott fel neki, végkielégítésül csak hagyja abban a játékot, — az ezredes pedig, mikor rajtakapta valami újabb turpisságon, a tenyerét reáttette az asszony pénzére és kijelentette, hogy a pénzt szét fogja osztani a vesztesek közt. Katinka asszony úgy akarta megmenteni a zsákmányát, hogy hirtelen elfújta a lámpát és a sötétségben összeseperte a bankot.

A következő pillanatban négy gyújtó is világított a szobában, de — csodálatos! — a kártyások közül senki sem nézte a pénzét, mindenki Gidát és Lizát nézte, a kik egy kis kereveten ülve, addig szerényen kibiczkedtek.

— Érdekes! mondta az ezredes; azzal meggyújtott még két gyújtót.

A megszeppent Liza fejecske ott pihent a Gida mellén, arca lángvörös volt, halkan nyöször-

zási szabályzatok helytelenségében kérésendők és találhatók. Hazánknak, ha iparos és kereskedői országgá leend, sok igen sok kézre van szüksége, hogy az ezen foglalkozásokból származó feladatait megoldhassa. Gyér lakosságunk folytán most csak a nagy mezei munka beálltával érezzük hiányát a munkás kéznek. Az iparos és kereskedelmi országoknak munkájuk hasonló munkaerőt kíván, mint most a nagy dolog idő, és ezen munkaerőt nem rövid időszakra, hanem folytonosan igényli. Szükségünk lesz tehát a női munkaerőre is ép úgy mint Angolországnak és az észak-amerikai Egyesült államoknak.

Alkalmaztatásuknál azonban óvatosnak kell lennünk és nem szabad rohamosan haladnunk. Csak annyi nőt szabad a közpályákra terelni és vinni, a hányra tényleg szükség van. Őrizkednünk kell, hogy a nők a férfiaknak konkurencziát csináljanak a közpályákon, mivel ezen körülményből újabb kegyetlen zavarok és társadalmi mizériák keletkezhetnek. valamint nem szabad a nőknek olyan működési tért kijelölni, melyen nőiességüket meg nem őrizhetik. A női erő nemzetgazdasági szempontból véve ne legyen kárára, hanem csak segítségére a férfi erőnek. Őrizkednünk kell a túlprodukcziótól, ne hogy egy proletárius helyett kettőt kapjunk: nők és férfiakproletáriusát. Egyszóval nem szabad felednünk, hogy a nő eredeti rendeltetése egészen más, és hogy a nyilvános pályák csak azon fokban adassanak neki, a mily fokban azt a nemzetgazdasági érdekek kívánják.

Kérelem.

A verseczi „park-egyesület“ az 1885-ik év óta minden erejével működik, hogy városunk egyetlen és pompás fekvésű üdülő helyét, a városi parkot, csinosítsa és nagyobbítsa.

Városunk lakosságának minden rétege örömet keresi fel városkertünket, örömmel látja annak csinosodását, de évek óta sajnosan tapasztalja azt is, hogy a park fen-

gött, de szabadulni nem tudott, mert a haja beleakadt Gida mellétfijébe. (Ez a mellő különben turbános szerezésen-lejt ábrázolt.)

— Lám, mondta a nagybácsi, a jegyesek is a zavarosban halásznak!

Katinka kiszabadította hugát kellemetlen helyzetéből, aztán egy kis pofont adott neki, — neki is egyet, meg Gidának is egyet.

Gida, sápadtan az izgatottságtól, a leány elé állott, aztán heroikus mozdulattal, fölemelte a kezét.

— Igen, — ő az én jegyesem!

— Hiszen az nem ujság, mondta ásitva az ezredes, a ki éppen a pénzt olvasta.

— Szeretem és feleségül fogom venni! mondta Gida fenyegető hangon.

— Hát téged mi lelt? Hogy feleségül fogod venni, azt az egész vármegye tudja, azért nem kell kiabálni!

Azután osztani kezdte a kártyát, mert ő volt a soros. Gida és Liza kisompolyogtak a szobából. Katinka utánuk ment, bankjegyeket rázva ki a ruhája újjából.

— Igaz, gyermekek, a mama úgy akarja, hogy október első felében legyen a lakodalom...

Csipős válasz. B. asszony: Nekünk az az elvünk, hogy sohasem veszeksünk gyermekeink jelenlétében. Ha tehát azt vesszük észre, hogy veszekedésre kerül a sor, férjem mindig kiküldi a gyermekeket. — G. asszony: Tehát az az oka annak, hogy gyermekeit egész napon az utcán láthatni.

tartására költött összegek, s a nagy igyekezet és szorgalom mellett is alig-alig mutatkozik haladás, a minck legelső sorban az az oka, hogy nem rendelkezik az öntözésre szükséges kellő vízmennyiséggel.

E kalimitást régen ézi már a park-egyesület, de nem volt képes a bajon segíteni, mert nem állott és nem áll rendelkezésre oly pénzüsszeg, melylyel a vízvezetékét elkészíthetné.

Hogy a tervezett vízvezeték minél előbb elkészülhessen, elhatározta az egyesület, hogy 600 darab 5 frtos részletivet fog kibocsátani, melyek hasonlóan a lövészársulat által kibocsátott részletivekhez 6 éven belül kisorsolás útján az eredeti összeggel (kamat nélkül) visszaváltatnak.

Az évi visszafizetés az 500 frt. összegből fedeztetnék, melyet a város közönsége a park fenntartására évenként felvesz a költségvetésbe.

A fentebbi előreboesítása után azon tiszteletteljes kérelemmel fordul a „park-egyesület“ e város lakosságához, hogy vállalatát támogatni kegyeskedjék. A vízvezeték tervei Gábor István nagytözsdejében tekinthetők meg, ugyanott vannak kitéve az előjegyzési iverk is.

Ismervén városunk lakosságának áldozatkészségét, bizton hisszük, hogy kérésünk meghallgattatik, s hogy mindenki, a ki teheti, közre fog működni abban, hogy városkertünk, ezen egyetlen üdülőhelyünket olyanná tegyük, mint a milyennek mint üdülő helynek lennie kell.

Versecz, 1893. ápril hó.

A parkegyesület válsztmányaa.

Napi hírek.

Baich Milos br., országgyűlési képviselő jelenleg Bécsben időzik a czélből, hogy magát egy orvosi műtétnek vesse alá, Jurie dr. rendelte nyomán.

Nagyszombati Huberth A., magy. kir. honvédezedes, a 46-ik honvéd-nyalodandár parancsnoka f. hó 5-én városunkba érkezett s a helyben állomaszó magy. kir. honvédséget tüzetesen megvizsgálta. Innen pénteken reggel szemleutját folytatandó — Oraviczára utazott.

Halálozások. Buziási Eisenstädter Ign., a temesvári kereskedelmi kamara, a Lloyd-társulat, az izraelita hitkozség és egyéb testületek elnöke, volt 1848/49-iki honvéd-főhadnagy, Temesvár közéletének egyik kiváló alakja, 63 éves korában meghalt. — Prepeliczay Dezső dr., temesvári ügyvéd, Bessenyei országgyűlési képviselő sógora, Temes megye tiszteletbeli főügyésze, elhunyt tüdőgyulladásban, 34 éves korában. Özvegye s két kis árvája siratja.

Halálozás. Gettmann Antal, nyugalmazott cs. és kir. őrnagy, Gettmann József csanádegyházmegyei kanonok fivére, kinek Verseczen is széles körű rokonsága van, f. hó 5-én esti 7 órakor, 61 éves korában, hosszabb szenvedés után Temesvárott elhunyt. Gettmann Antal 18 éves korában mint közlegény besoroztatott a 61-ik gyalogezredbe hol az altiszti lajtorját csakhamar megfutotta. Részt vett az 1866. és 1869. évi hadjáratokban és vitézsége s katonai érdemei folytán rövid idő alatt hadnagy, majd főhadnagy és végül kapitány lett. 1881-ben mint címzetes őrnagy lépett nyugdíjba. Az elhunyt fivérének lakott és hosszabb idő óta betegeskedett. Tisztársai részéről közszeretnek örvendett. 34 évig szakadatlanul szolgálatban volt és tulajdonosa volt a szolgálati érdemkeresztnek és hadiéremnek. A temetés, melyen városunkból is többen részt vettek, Gettmann József Lonozci-téri házából a mult pénteken délután 5 órakor volt nagy katonai pompával.

Kitüntetések. Mint a helybeli német lapok mult csütörtöki számai írják két verseczi előkelő iparost ért azon kitüntetés, hogy a feltalálók társasága Parisban (a mint írják: „Akademie der Erfindungen in Paris“) tiszteletbeli tagjaiul megválasztotta. Lengauer Alajos a „Lengauer testvérek“ verseczi cognagyáros és borkereskedő cég beltagjának a futóhomokban alkalmazandó vaskutakra — Seidl Gyula gépgyárosnak pedig szódavízlezáró készülékre van szabadalma, s így mint feltalálók szerepelnek.

Leköszönt a tiszti rangjáról. Blajován Demeter, verseczi 7. honvéd gy. ezr. tartalékos hadnagy viselt tiszti rangfokozatáról leköszönt. A honvédelmi miniszter a lemondást elfogadta.

A csanádi egyházmegyében a következő segédlelkészek kölcsönösen helyeztettek át Niedermayer Antal Földeákról Magyar-Pécskára, Farkas Szilárd Magyar-Szt.-Mártonból Földeákra, Bartha István Magyar-Pécskáról Magyar-Szent-Mártonba.

Husvét. A feltámadás magasztos ünnepét városunk közönsége azzal a hagyományos szeretettel ülte meg, melyet a husvét napja a legkomorabb ember szívében is fakaszt. Az idei husvét fényét még az a körülmény is növelte, hogy egyszerre több hitfelekezet ünnepe esett össze, a katolikusok feltámadási ünnepével egyidejűleg görög-keleti szerb polgártársaink legszebb vallási szertartásukat, a pálmaszentelest végezték. Egy szóval ezúttal csakugyan valamennyi felekezet egyszerre ünnepelte a tavasz kezdetét, s legalább két napra elfeledték, hogy a vallást és a nemzetiséget szokták nézni s nem azt, hogy emberek vagyunk. A feltámadás ünnepi szertartást szombaton némileg megzavarta a kedvezőtlen idő. Ünnep másodnapján gyönyörű verőfényes tavaszi időnk volt. De ki is használta a közönség. Nagy társaságok rándultak ki a hegységbe. sokan felkeresték a város közelében lévő mulató helyeket, a regényes „ördögárkot“, a vasut mellett fekvő „Zoffmann“-féle, a honvédlaktanyánál lévő „Adler“-féle jégpinczét, sőt még a távolabb fekvő „Papok csárdájá“-nak is jutott elég a közönségből.

Házvétel. A rezidenczia utcái volt Petrovits-féle hazat a mult napokban Holländer A. vette meg 16,000 forintért.

A verseczi parkegyesületnek lapunk más helyén közölt felhívását a legmelegebben ajánljuk polgárságunk figyelmébe. A nevezett egyesület működése valóban megérdemli az elismerést. Többen felvetik azt a kérdést, hogy szép, szép az a tervezett vízvezeték, de lesz e hozzá azután víz is? E kérdésre már megfelelt a parkegyesület, a mennyiben a kert felső bal szögletében asott és fúrt 22 méteres kut — mint azt az eszközölt szivattyuzási próbák igazolták — ad annyi vizet, a mennyire szükség lesz. Most már van tehát víz, de vezeték nélkül nem lehet oly mértékben felhasználni, mint a hogy kívánatos lenne.

Concert. Kedves és minden tekintetben sikerült gyermekmulatság folyt le f. hó 4-ikén d. u. órákban Mayering Emma k. a. nyilvánossági joggal bíró magán-intézetében. Ugyanis az intézet növendékei az ének, zene és szavaltatból próbavizsgálatot állottak ki. Az ügyesen összeállított program szerint a növendékek együttesen magyar és német dalokat adtak elő kedves hangokon, különösen jól sikerült a magyar egyveleg; majd egyesek a zongorán mutatták meg egy és két év alatt szerzett ügyességeiket, mely egyeseknél valóban meglepő eredményt tüntetett fel. Az ének és zene közötti időt magyar, német, szerb és francia szavaltatok töltötték be, melyek sürü tapsokat arattak a jelen volt szépszámú közönség elismeréséből. Este 8 órakor folytatása lett a hangversenynek, a mennyiben az intézet növendékei most tánczbeli ügyességeknt mutatták be. Öröm volt nézni a kis boldog arczokat, a mint a zene hangjaira felvidultak, s tánczra perdülve kipirult arczczal járták körül a termet egymást kérve fel. egy egy kör tánczra. A kedves szép emléket hagyó kis mulatságnak az éjjeli órák vetettek véget.

Műkedvelői előadás fehértemplomban. A magyar műkedvelő tarsulat, mely már eddig is annyi élvezetes estét szerzett városunk intelligens közönségének — írja fehértemplomi levelezőnk — f. hó 12-én a jövő szerdán a „Társaskor“ szinpadjan Gerő Károly „Kis madaram“ című 3 felvonásos népszínművét fogja előadni. Az előadásra lazasan készül a város mindkét nemű fiatalsága, pompás magyar jelmezeket csináltattak, hangzik erre is, arra is a magyar nótá. A zenekíséretet a katonai zenekar látja el; de lesz az előadást követő táncmulatságon cigányzene is. A magyar műkedvelői előadásoknak Fehértemplomban való meghonosítása Dr. Perjéssy Mihály kir. törvényészi bíró érdeme, ki nem kimél semmi áldozatot és fáradságot arra nézve, hogy a magyar szó, a magyar ének és magyar gondolkozásmód ily eszközökkel is terjesztessék a nemzetségi városban. Mint halljuk, az érdekes előadásra városunkból is többen készülnek.

Innen-onnan. Temes vármegye közgazgatási bizottsága a jövő szerdán, f. hó 12-én d. e. 10 órakor dr. Molnár Viktor főispán elnöke alatt tartja e havi rendes ülését. — A temesvári ügyvédi kamara tisztújítását az igaz-

sáigügyminiszter megsemmisítvén, Szuló Ernő kamarai elnök az új tisztújító közgyűlés megtartása f. é. május hó 7-ét tűzte ki. A közgyűlést e napon d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében tartják meg Temesvárott. — A torontali helyi érdekű vasúttársaság tulajdonát képező közraktárának bérlete f. évi április 1-én a magyar kereskedelmi részvénytársaság főügynökei a budapesti Hoffmann S. és V. czég birtokába ment át. — A fehértemplomi selyemnyésztési felügyelői állásra a lemondott Bubenik János őrnagy helyébe Klucker Antal, orsovai selyemt. felügyelő neveztetett ki. — Zilaky Lajos, szászkabányai végzett joghallgatót a temesvári kir. ítélőtábla elnöke, a fehértemplomi kir. járásbíróhoz díjas joggyakornoknak nevezte ki. — Chapó Elek, csákovai kir. járásbíró április hó 1-vel, 37 évi szolgálat után, nyugdíjba ment. A csákovaiak mély sajnálattal látják távozni a derék írásbíró, ki osztatlan szeretetnek örvendett. — Desseffy Sándor püspök április hó 5-én indult Budapestről az általa szervezett zarándok csoporttal az örök városba. A püspök Rómában időzése alkalmával — a Szent-Péter székesegyházban 5 kanonok és 25 plébános segédkezése mellett fényes szentmisét tart. A szentmise alatt magyar egyházi zenés énekek adatnak elő.

Temesmegye tisztviselői. Temesmegye főispánja f. hó 13-ára vármegyei rendkívüli közgyűlést tűzött ki, melynek egyetlen tárgyát a vármegyei tisztviselők illetményeinek felemelése fogja képezni.

Heves földregés ijesztette meg tegnap szombaton délután 3 óra 4 perczkor városunk lakosságát. Különös szokatlan moroly után megrendültek a hazak, a függő tárgyak bimbáloztak, az órák úgy a tornyokban, mint a szobákban megállottak. A lókés kétszer ismétlődött egymásután. Több kémény és fal bedült. Nagy pánik lett az iskolákban. A tanulók azonnal haza eresztették. A templomban éppen az iskolás fiúk gyóntak. Ott is nagy volt a félelem, hullott a vakolat és terracotta czirata. Az utcák megteltek ijedt arcú néppel. Mindenki csak s félelmes jelenségről beszélt egész nap. — Amint értesülünk Temesvárott is ez időkor megrengett a föld.

Új magyar ipar. Hazánkban a csementlapok gyártása egy eddigéig igen fiatal és kevéssé kifejlett iparág. Annál öröndetesebb dolog, hogy hazánk fővárosában egy oly gyártelep létesült, a melynek termékeit még a külföld is dicsérőleg méltatja és mely ennél fogva kiválóan alkalmas arra, hogy a külföldi versenyt e téren kiszorítsa. Ezen ipartelep a Kondor testvérek magyar különlegességi csement és mozaiklap gyára Budapesten, a melynek készítményei élénk színhatásuk és magas keménységű fokok által tűnnek ki. A modern technika legnagyobb színvonalon álló gyár nagy szerű gépteledpél rendelkezik, amelyből különösen kiemelendő a csiszológép és a magasnyomású sajtó. A Kondor testvérek gyártelepe a brüsseli művészeti és tudományos kiállításon a szallagos függő arany éremmel, a velsi kiállításon pedig diszoklevéllel tüntettetett ki. Ez ipartelep kétség kívül becsületére válik szépen fejlődő hazai iparunknak.

Magyar színészet a délvídeken. A husvétünnep alatt Nagy-Becskereken Csóka színtársulata, Nagy-Kikindán Kiss János és Pancsován Bokody színtársulata kezdte meg működését.

Az osztrák-magyar hadsereg ereje. Az osztrák-magyar hadsereg létszámáról újabb — főleg külföldi lapokban — terjesztett téves adatokkal szemben, az Armeebblatt a következő hiteles kimutatást közli. 1. Gyalogság: Közös hadseregbeli gyalogsági és vadászcsapatok, az osztrák Landwehrrel és a (békében 16,540, háboruban 131,670 emberből álló) magyar honvédséggel együtt: békében 211,140 ember, mozgásítás esetén 985,040 ember. 2. Lovagság. Közös lovasezrede, az osztrák Landwehrrel és a békében 3,350, háboruban 9,510 emberből álló) magyar honvédszár-ezredekkel együtt békében 49,780 ember, mozgásítás esetén 87,510 ember. 3. Tábóri és hegyi tüzérség: békében 27,120 ember, háboruban 81,110 ember. 4. Műszaki csapatok (a vartüzérséget is ideértve): békében 17,350 ember, háboruban 53,009 ember. 5. Szekerész- és egészségügyi csapatok, egyéb hadi intézetek: békében 13,850, háboruban 48,420 ember. 6. Magasabb szolgáltatásra beosztva: békében 6400, háboruban 19,000 ember. Az osztrák-magyar haderő békében tehát 326,040 emberből áll, hadi létszáma pedig 1,315,370 ember. — A loállomány békében 57,700, háboruban 233,570 fej. Ehhez járul

még mozgásítás esetén 430 népfelkelő zászlóalj, mindegyik zászlóalj létszáma 1000 ember és 20 huszárezred, egyenkint 150 lovassal. (Lovas népfelkelése csak Magyarországnak van.)

Figyelmeztetés. Évek óta sajnosan kell tapasztalunk azon körülményt, hogy az udvaraink, utcáink, kertjeink és földjeinken lévő gyümölcsfák és bokrok, mint esnek a falánk hernyók áldozatává. Hegyi útjaink, kiránduló helyeink bokrai több éven át mint csupasz vesszők meredeztek az égnek. A városban az udvarok és kertekben levő gyümölcsfáinkon, nem hogy gyümölcs, de még levél is alig volt látható. A gondos jó gazda és mindenki, ki a természet szép zöldjében gyönyörködni tud, így tavaszkor elpusztítja a könnyen fellelhető hernyófészkeket és megsemmisíti a fák ellenségeit. Mikor a tavaszi nap melege életre kelti a millió és millió hernyót, már késő a védekezés. Hogy azonban a munkának fogantja is legyen, mindenkinek egyaránt kell eljárni. Mit ér az, ha én el is pusztítom a hernyót, ha szomszédom füle botját sem hajtja. — Rendőrségünk most újabbán ismét szigorú rendeletet bocsátott ki a hernyófészkek leszedésére. A renitenseket pénzbírsággal fogja súlytani. Azonban nem csak a városokban, hanem a községekben is végre kell hajtani az ez irányban kiadott rendeleteket. Csak ha pár esetben van bírságolás, a nép tanulni, okulni fog! Védjük tehát fáinkat, a kik a szép szóra nem hallgatnak, azokat jelentsük fel.

Rendőrségünk és a rendőri éjjeli szolgálat újjászervezése és javítása érdekében Bódog L. főkapitányunk egy terjedelmes memorandumot dolgozott ki, mely pár nap múlva a törvényhatósági közgyűlésen is tárgyalatni fog. E tervezet életbeléptetésével bizton remélhetjük, hogy rendőrségi állapotaink javulni fognak.

Idegen nyelvű beadványok nem fogadhatók el. Egy két bíróság kivételével a hazai bíróságok elfogadták az idegen nyelven szerkesztett beadványokat. Az igazságügyminiszter most rendeletet adott ki, a mely odautasítja a bíróságokat, hogy az idegen nyelvű beadványokat csakis az esetben fogadják el, ha azokhoz a hitelesített magyar fordítás mellékelve van.

A villamos világítás Nagybecskereken. A villamos világítás kérdése új stádiumba lépett, amennyiben mint értesülünk. Ganz és társai czég a várostól konzessziót kért, hogy a czég maga vezethesse be a villamos világítást. A kérdés ily megoldásának mindenesetre az volna az előnye, hogy a városra nézve kockázattal nem járna.

A Pollerféle betörés ügyében kezd egy kis viláosság terjengeni. Az Orsova és Turnszeverin közt fekvő Vercsiorova határ állomásról e hét elején azvon távirati értesítést nyerte rendőrségünk és a csendőrség, hogy ott letartóztatnak egy állítólag uzdini illetőségű egyént, ki a határon 126 órát és 106 óralánctot akart Romániába átcsempészni. A hír vétele után Poller azonnal elutazott Turn-Szeverinbe, hol az órák és lánczok őriztetnek s konstatálta, hogy azok az ő tőle elrabolt tárgyak egy részét képezik. Az illető csempész ípsztét letartóztatták, s a vallatásnál azt állította, hogy az órákat és lánczokat találta. Majdnem teljesen bizonyos, hogy nem az elfogott volt a tettes, hanem mint orgazdá szerepel. Ez ügyben sűrű sürgönyváltás folyik az itteni és a turn-szeverini rendőrség közt. Diplomáciai tárgyalások is folynak már az iránt, hogy a lefoglalt tárgyak ne koboztassanak el, hanem a jogos tulajdonosnak kiszolgáltatassanak.

Mennyi húst fogyaszt Versecz egy hónapban? Erre a városi vagóhídi felügyelőség a következőben felel: Levágatott a mult hónapban 98 szarvasmarha, 141 borjú, 382 disznó, 34 juh és 2186 bárány.

Álmatlanság ellen. Egy orvos az álmatlanság ellen a következő tanácsal szolgál: Az álmatlanság az idegrendszer kisebb vagy nagyobb betegségi állapotában rejlik. A testnek megedzése hideg víz által, elvetése minden meleg alsó ruha viselésének és az egész testnek letékvés előtt és felkelés után hideg vízzel való lemosása, mely műveletnek azonban az öltözködéssel együtt 5-6 percznél tovább tartani nem szabad s mely után vagy az ágyba kell bujni, vagy pedig tornázás, dolgozás, sétálás által a test természetes melegét visszahozni; könnyű étkezés, tea, bor, kávé, dohány kerülése, jól szellőztetett ágy és szoba, mely 12-14 R.-nál melegebb ne legyen, a legtöbb esetben segítenek a bajon. Nagyobbmértű idegbántalmak folytán előállott álmatlanság ellen; 28 R. foku langyos fürdő, vilanyoztatás és a sulfonát szintén sikerrel alkalmazhatnak; itt azonban az orvos közbejötté szükséges. Különben három

hires doktor van a világon: a mozgás, a mértékletesség és a hideg víz.

A zongorázás veszedelme. Eddig azt hittük, hogy a zongorázás csak az esetre képezhet veszedelmet, ha zongorázó zenedühöncz szomszédokkal vagyunk körülveve. A herlini királyi Erzsébetiskola igazgatója egy nemrég megjelent cikkében a zongorázás más egyéb veszedelmeit is feltárja. Az igazgató ur egyszerűen a gyermek erejével való visszaélésnek nevezni azt, ha a szülők a nevelésben a zongorázásra időelött több gondot fordítanak, mint az iskolai tanulmányokra. Szerinte az iskolában mindig azok a gyermekek bágyadtak és szorokozottak, a kik otthon naponként 1-2 órát zongoráznak. A kis leánykák sokkal vigababbak, élénkebbek s könnyebb felfogásnak, mihelyt fölmentik őket a zongorázás saúnczmunkája alól. Mert nincs gyakorlat, mely a gyermekek idegrendszerét jobban lekötne és arra károsabban hatna, mint éppen a zongorázás, nem is szólva a szem gyöngüléséről, melynek oly rohamos gyorsasággal kell a hosszu kotta-soron végig fétnia. Az igazgató egészen tudományosan, szinte orvosi alapossággal bizonyítja be, mennyire káros a fiatal gyerekeket a zongorajáték korai tanításával megterhelni.

A magyarországi tanítók országos bizottsága felhívást intéz hazánk tanférfaikhoz, hogy a IV. egyetemes tanítógyűlésnek 33 nyomtatott ivnyi terjedelemben megjelent naplóját szerezzék meg egy a maguk, mint az iskolai könyvtárak részére. A mű ára 1 forint és az eladásból befolyó összeget az országos bizottság költségeinek fedezésére fogják fordítani. A művet Kurecz Sámuel bizottsági pénztárosnál (I. Busapest, IV. Deák-tér 4-ik szám) lehet megrendelni.

Szerkesztői levelezés.

Fehértemplom. A kérelemnek, — mint lapunk más helyén látható — szives kétséggel tettünk eleget. Nem bizonyos, de valószínű, hogy magunk is át fogunk rándulni. Üdvözlét!

s-o. Határozottan tiltakozunk az ellen, hogy „chiniai falak“ lettek volna készakarva felállítva azon a magyar társasestélyen. Egyetlen, reneteg, kolossziális asztal nem lehet felállítani, hogy „egy asztal mellett élvezzen a nagy publikum“. Szeretnénk annak az embernek a szemébe nézni, — de nem igen meri mutatni magát — a ki azt meri állítani, hogy így, meg amúgy holmi lenézés stb. léteznék, vagy létezett volna. Semmi más rendű és rangú mulatságon sincs oly szép harmónia, mint éppen ezen estélyeken, különben a ki nem jól érzi ott magát, azt éppen nem kényszeríti senki, hogy megjelenjék és sértve érezze magát!

Irodalom.

Adélmagyarországi természettudom. társulat közlönyének 1893. évi első füzeté a mult napokban hagyta el a sajtót. A Véber Antal és dr. Tauffer Jenő társulati titkárok által nagy előszeretettel és szakértelemmel szerkesztett folyóirat ezen füzeté ismét méltán soraképezhetik a nevezett társulat előbbi években közrebocsátott füzetéhez, melyek most már XVII. kötetet képeznek. Igen szép eredmény ez egy vidéki tudományos irányú társulatlal, melynek mint tudjuk korántsem áll rendelkezésére annyi anyag és munkaerő, mint a fővárosiaknak, s a vidék tudományos irói is inkább a fővárosi hasonló vállalatokat szokták felkeresni. A délmagyarországi természettudományi társulat, — melynek székhelye Temesvárott van, mindig tudott körökbé vonni oly erőket, kik a folyóiratot nem csak tudományos, hanem a laikust is érdeklő tanúságos közleményekkel látják el. A most megjelent füzet dr. Czirbusz Géza: „A föld árja“ című azon értekezését közli első helyen, mely inkább tudományos színezetű tanulmány az idej rendes közgyűlésen olvastatott fel. Hanusz István, — ki egyike a legszorgalmasabb és legtehetségesebb természettudományi írónak — (keskeméti főreáliskolai igazgató) „A történelem és a népmondák tölgyei“ czim alatt közöl egy megkapó elevenség-gel irt tanulmányt, majd egy névtelen, de igen ügyesen író valaki írja le „Egy kis kirándulás Kraszó-Szörénybe“ czim alatt, a nevezett vidéken tett utazásainál szerzett tapasztalatait, felhívja a közönség figyelmét oly dolgokra, a melyeket — nem éppen előnyünkre legyen mondva — mi a közlemben élők is alig ismerünk. (Hiába vagy hibánk már az nekünk, hogy ha turisziáskodni akarunk, azt a külföldön eslekedjük, míg hazánk közel vidékeinek gyöngyeit, nevezésegeit nem ismerjük, ignoráljuk). A füzetet „Különfélék“ és „Társulati ügyek rovata“ fejezi be. Úgy a dóm. term. tud. társulatot, mint annak kiadványait a legmelegebben ajánljuk intelligenciánk becses ügyelmébe.

Közigazgatási Törvénytar. Ily cz. a Hegedüs J., torontálmegyei aljegyző nagybecsű művet ad ki. Az összes közigazgatási törvényeket összeszedi, rendszeresen csoportosítja, az elavult részeket kibagyva, a módosításokat a maguk helyén felsorolja. Az egyes vitás esetekre vonatkozó döntvényeket megjelöli. Az egész mű négy kötetben fog megjelenni: az első kötet tárgyalni fogja a közigazgatás szerkezetét, — a második a belügyminiszterium ügykörébe eső vagyis a fizikai életre vonatkozó közigazgatást, — a harmadik a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ügykörébe eső vagyis a szellemi életre vonatkozó közigazgatást — a negyedik a kereskedelmi és földmívelési miniszteriumok ügykörébe eső vagyis a gazdasági életre vonatkozó közigazgatást. Függelékül fog adatni az igazságlügyi és katonai közigazgatás. A mű, mely körülbelül 80-100 nyomott iven fog megjelenni, előfizetési ára 6 frt. — A mű szerkesztésénél tekintettel lesz a most folyó közigazgatási reform tervezetkre is, e végből az első kötet kinyomását, mely a közigazgatás szervezetét fogja tárgyalni, legutoljára hagyja az okból, hogy a mennyiben e mű kinyomtatása ideje alatt valamelyik közigazgatási reform megvalósulna, törvénynyé válna, e kötetbe az is felvevő legyen. Különben pedig a mennyiben a törbe vett reformok e mű kinyomtatása után, illetve megjelenése után két éven belül volnának törvénynyé, úgy zeket a mű előfizetőinek díj nélkül fogja megkíldeni, Megrendelések f. hó 30-ig a kiadóhoz intézendők.

(Piaczi árak Verseczen). A múlt csütörtökön f. hó 6-án a következők voltak a piaci árak: Búza legjobb 6 frt. 50 kr., középszerű 6 frt. 40 kr., Kétszeres legjobb 5 frt. 50 kr., középszerű 5 frt. 30 kr., Rozs legjobb 5 frt. 50 kr., Arpa legjobb 4 frt. 75 kr., középszerű 4 frt. 50 kr., Zab 4 frt. 75 kr., Kukoricza 3 frt. 60 kr., Marhahús 58 kr., Disznóhús kilója 48 kr.

2387. sz. — 1893

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál az évi 1000 frt. fizetéssel javadalmazott házi és árvapénztárnoki állás, és esetleg az évi 900 frt. fizetéssel javadalmazott házi és árvapénztári elnöri állás választás útján betöltendő.

Az ezen két állásra pályázni ohajtóknak az 1893. évi I. t.-cz. értelmében kellően felszerelt kérvényei legkésőbb f. évi április hó 22. napjáig rudnai Nikolits Sandor főispán úrnak a Méltóságánál benyújtandók.

Verseczen, 1893. é. márczius hó 30-án.

Seemayer, polgármester.

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas házszerkek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ilyen esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható csúsz, köszvény és tagszagadás, valamint fejfájás, hátfájalmak, esipő-fájalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt. 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszerárban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
kérendő.

Különlegességek
vászón és mosászövetekben.

Ujdonságok
selyem és pamutmellényekben.

Minták

minden tájék felé bérmentve.

Elismert legjobb modern
ruhászövetek

a tavaszi és nyári használatra, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig, színiket nem hagyó és tartós szövetek öltözetei, felöltők és minden más ezérra küld utánvét mellett **gyári áron** méterszámmra magánosoknak és szabóknak

cs. és kir. szab. finomszövet és gyapjúárú gyár és raktár
Schwarz Moricz,
Zwittau Brünn mellett.

Szövet egy teljes öltözetre . . . frt. 3.50-tól frt. 20.—ig
Szövet egy felöltőnek (Ueberzieher) 4 frttől 16 frtig
Szövet egy nadnágra . . . frt. 1.40-tól frt. 8.—ig
Fekete Peruvian és Doskins szalonöltözetekre . . . 7 — " " 12.—
Mosható Kammgarn öltözetre, valódi 3 frttől felfelé
Piqué mellények . . . 60 krtól 6 frtig.
Maradék szövetek olcsó áron adatkak, de minták nem küldetnek.

Egyenruhászövetek, vízátlatlan vadászszövetek, Peruvian, Doskin szalonruhákra, utazó plaidok stb.
Női ruhászövetek.

Mintakönyvek
szabóknak bérmentetés nélkül.

Minden megrendelés állandó
vevővé teszi a megrendelőt.

Elismerő iratokkal rendelkező
zünk a főönég min-
den rétegéből.

A tavaszi és nyári évadra!

Henn Adolf,

kalap-gyári-raktára,
főter, Mazsary-féle ház (előbb Fuchs-féle ház),

ajánlja gazdagon felszerelt, régi jó hírnévnek örvendő raktárát, melyben legkülönfélébb **úri és gyermek-kalapok, szövet és szalma-kalapok, utazó, dolgozó, házi és üzleti sapkák,** továbbá **cylinderalapok és klakkok** a legnagyobb választékban kaphatók

A legújabb, legolcsóbb és legszolidabb kivitelű árúk lámulatos olcsó áron. Minden a kalaposrágba vágó javítások, átalakítások azonnal és a legpontosabban eszközöltetnek.

A FIÓK-ÜZLETBEN

Andrássy-sétatér, Georgievits Milán-féle ház,
mivel ezen üzlettel felhagyok, mindenféle áru a legolcsóbban kerül eladásrú.

Tisztelettel
Henn Adolf.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, béli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrássy-sétatér és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb áron.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.